

(in het tweede nummer verscheen de tekst van A 1 in Engelse vertaling) bood weer andere problemen, maar hier bracht de zoon van de uit Nederland ontsnapte journalist dr. M. van Blankenstein, mr. H. van Blankenstein, uitkomst: hij was in april hoofdcommies geworden bij Steenberghe's departement, een vriend had hem toen een exemplaar aangeboden van de *Staatscourant* waarin zijn aanstellingsbesluit stond, en dat exemplaar had hij toevallig nog bij zich toen hij op 14 mei IJmuiden verliet.¹

A 1 was een maatregel die zich tegen Duitsland richtte maar waar de Nederlandse regering zelf overigens geen voordeel aan kon ontleen. Een tweede maatregel die in hetzelfde vlak lag, volgde twee weken later (7 juni): het omvangrijke en gecompliceerde Besluit rechtsverkeer in oorlogstijd (A 6).² Deze materie had men vóór 10 mei '40 bij de wet willen regelen; het betrokken wetsontwerp was toen nog niet aan de Staten-Generaal voorgelegd maar wél al om advies toegezonden aan de gouverneur-generaal van Nederlands-Indië en de gouverneurs van de Antillen en Suriname. Het ontwerp werd uit Batavia (Djakarta) per luchtpost naar Londen gezonden. Aangepast aan de nieuwe omstandigheden verscheen het als Besluit rechtsverkeer in oorlogstijd. Het bepaalde dat geen rechtsverkeer (dat sloot dus ook het gehele economische verkeer in) gepermitteerd zou zijn tussen Nederlandse personen, instellingen, firma's enz. en personen, instellingen, firma's enz. in 'vijandelijk rechtsgebied en door de vijand bezet gebied' (vooreerst was dit dus slechts Duits rechtsgebied en door Duitsland bezet gebied) dan wel met in neutrale landen gevestigde 'vijandelijke onderdanen' (dat konden ook rechtspersonen zijn zoals firma's), behoudens verlot van een door de regering in te stellen commissie: de Commissie rechtsverkeer in oorlogstijd, afgekort de Corvo. Er kwamen drie van die commissies: één in Londen, één in Batavia, één in Willemstad (op Curaçao). In Londen kwam die commissie onder Justitie te ressorteren (Gerbrandy had met van Kleffens, Steenberghe en Welter A 6 gecontrasigneerd), van Rhijn, minister van landbouw en visserij wiens departementale taak vrijwel was

¹ Hij was in opdracht van Hirschfeld weggezonden en kwam in IJmuiden aan boord van de 'Texelstroom'. ² Bij A 2 (3 juni) werd een z.g. Prijsreglement vastgesteld dat o.m. betrekking kon hebben op Duitse schepen zoals die op 10 mei in Nederlands-Indië en de West buitgemaakt waren (22 schepen in Indië, 7 in de West), A 3 (6 juni) bepaalde dat goederen die, door Nederland ingekocht, naar Nederland onderweg waren, ook in andere landen, Engeland bijvoorbeeld, ingevoerd konden worden, A 4 (6 juni) hield in dat akten waarbij naamloze vennootschappen hun zetels verplaatsten, in andere landen, Engeland bijvoorbeeld, opge maakt konden worden, A 5 (6 juni) was een eerste Vaarplichtbesluit - daarop komen wij in dit hoofdstuk nog terug.